

EUROPEJSKI TYDZIEŃ SZCZEPIEŃ
SZCZEPIENIA CHRONIĄ - ZAUF AJ NAUCE!

RÓŻYCZKA

Różyczka jest chorobą wirusową. Wirus z rodziny *Togaviridae* przenosi się z człowieka na człowieka drogą kropelkową lub przez kontakt z przedmiotami zanieczyszczonymi wydzieliną z gardła, krwią, moczem, kałem. Człowiek jest jedynym rezerwuarem wirusa. Różyczka jest charakterystyczną chorobą wieku dziecięcego i wówczas przebiega stosunkowo łagodnie. Jednak w przypadku gdy do zakażenia dojdzie u kobiet w ciąży, może to doprowadzić do poważnych zaburzeń w rozwoju płodu. Człowiek chory jest zakaźny dla innych osób przez 7 dni przed pojawieniem się wysypki do 5-8 dni po jej ustąpieniu.

Objawy

Po okresie inkubacji, trwającym około 2-3 tygodni, dochodzi do powiększenia węzłów chłonnych, pogorszenia samopoczucia, wysypki, zapalenia gardła, zapalenia spojówek. Czasem występuje gorączka. Wysypka najpierw pojawia się na twarzy i szyi, następnie rozprzestrzenia się na tułów i kończyny. Ustępuje po około 3 dniach. Na około doby przed wystąpieniem wysypki, dochodzi do powiększenia węzłów chłonnych za uszami, w tylnej części szyi i karku. Węzły chłonne stają się bolesne. Około 20-50% zakażeń wirusem różyczki przebiega bezobjawowo. Niekiedy mogą wystąpić

objawy wskazujące na zapalenie stawów (głównie drobnych stawów dłoni i kolan) oraz innych powikłań wynikających z zapalenia mózgu, jąder, zmian skórnych.

Dlaczego jest niebezpieczną chorobą dla kobiet w ciąży?

Najgroźniejsze konsekwencje różyczka powoduje, gdy dojdzie do zakażenia nieuodpornionej kobiety w pierwszych 3 miesiącach ciąży. Wirus może atakować wszystkie narządy

rozwijającego się płodu, powodując jego śmierć lub ciężkie zaburzenia rozwoju (zespół różyczki wrodzonej). Niemowlęta zakażone wirusem różyczki podczas ciąży mogą być zakażone przez rok lub nawet dłużej.

Szczepienia

Różyczka jest chorobą, której można skutecznie zapobiegać poprzez szczepienia.

Szczepienia przeciw różyczce zostały wprowadzone głównie w celu zapobiegania zakażeniom kobiet w ciąży, a tym samym do wyeliminowania u dzieci zespołu różyczki wrodzonej. Aktualna strategia szczepień skupia się na eliminacji zachorowań wśród dzieci i młodzieży, co ma pozwolić na przerwanie transmisji wirusa różyczki w populacji, a tym samym pozbawi kobiety w ciąży źródła zakażenia. Skuteczność eliminacji różyczki zależy od odsetka osób zaszczepionych.

Zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych (PSO) szczepienia na różyczkę wykonuje się planowo szczepionką MMR (szczepionka skojarzona przeciw odrze, śwince i różyczce) u dzieci w 13–15 miesiącu życia oraz w 6. roku życia (w PSO na 2019 r. dokonano przesunięcia z 10 na 6 r.ż.) i są one obowiązkowe dla dzieci i młodzieży, które nie ukończyły 19 roku życia.

Po podaniu pierwszej dawki szczepionki MMR (przeciw odrze, śwince i różyczce) odporność uzyskuje ok. 95% zaszczepionych. Po podaniu drugiej dawki szczepionki odsetek ten wzrasta do 98–99%.

Globalny program eliminacji i eradykacji odry i różyczki

W odniesieniu do chorób zakaźnych, które nie mają rezerwuaru zwierzęcego (tzn. występują jedynie u człowieka) i dla których dostępne są szczepionki o wysokim stopniu skuteczności, możliwe jest osiągnięcie celu, jakim jest eliminacja choroby na danym obszarze (rozumiana jako brak zakażeń na terenie kraju przy możliwych zawleczeniach z zagranicy), a następnie eradykacja choroby, tzn. jej całkowite wyeliminowanie na świecie.

Obecnie Polska uczestniczy w koordynowanym przez WHO globalnym programie eliminacji odry i różyczki.

Dane dotyczące liczby przypadków różyczki można znaleźć na stronie internetowej Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH-PIB:

- Meldunki o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach w Polsce (meldunki dwutygodniowe)
→ http://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/index_p.html#01
- Biuletyn „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce” (biuletyn roczny)
→ http://wwwold.pzh.gov.pl/oldpage/epimeld/index_p.html#05

